

Задължителното застраховане на работниците за трудова злополука

ЗАСТРАХОВАТЕЛИТЕ СЕ СТРЕМЯТ ДА ПРИВЛЕКАТ ГОЛЯМ БРОЙ КЛИЕНТИ С НИСКИ ТАРИФИ, КОИТО НЕ ОТРАЗЯВАТ РЕАЛНИЯ РИСК

Дни след трагедията, едва на 12 март, постфактум мениджмънтът на фирмата „Мина ОРАНОВО“ ООД направи задължителната застраховка „Трудова злополука“ за всичките си 170 работещи в ЗК „ЛЕВ ИНС“. А измина цяла година от старта на Наредбата за задължително застраховане на работниците и служителите, упражняващи професии с висока степен на риск (обн. в ДВ, бр. 15 от 17.02.2006 г.), но както стана ясно, не всички работодатели са съзнателни. Обикновено са застраховани фирми от металургията, транспорта, енергетиката, строителството, хранително-вкусовата промишленост.

КАКВИ СА УСЛОВИЯТА ПО ТАЗИ ЗАСТРАХОВКА?

Изискванията на наредбата по отношение на рисковете са за покриване на „смърт“, „трайна загуба на работоспособност“ и „временна загуба на работоспособност“ в резултат на трудова злополука.

Застрахователната сума се определя на базата на месечната брутна работна заплата на застрахованите работници и служители за последните дванадесет месеца. Съгласно Наредбата за задължително застраховане на работниците и служителите за риска „трудова злополука“, минималната застрахователна сума за смърт и трайна загуба на работоспособност вследствие трудова злополука за всяко лице е в размер на 7 (седем) годишни брутни работни заплати на работника или служителя. Минималната застрахователна сума за риска „временна загуба на работоспособност“ е в размер на 1 (една) месечна заплата.

ПРОЦЕДУРАТА

Обхватът на работниците и служителите, подлежащи на задължително застраховане, е определен в чл. 4 от наредбата. Икономическата дейност на предприятието се определя съгласно Националната класификация на икономическите дейности, а коефициентът на трудов травматизъм по икономически дейности е определен със заповед на министъра на труда и социалната политика, обнародвана на 21 март 2006 г. В приложението към заповедта са включени общо тридесет и една икономически дейности с коефициент на травматизъм над средния за страната, който е Ктт = 1,51 - обявен по данни от информационната система на НОИ.

Застраховката се прави не на самото работно място, а е персонализирана за конкретните лица, заемащи определено работно място. Това произтича от изискването застрахователната сума да е обвързана с индивидуалното брутно трудово възнаграждение на всяко застраховано лице. За целта работодателят трябва с писмена заповед да определи кои от работниците и служителите в посочените дейности на предприятието ще бъдат задължително застраховани. При определянето им той трябва да отчете резултатите от оценката на риска в предприятието и да проведе консултации със службата по трудово медицинско и с комитетата по условията на труд. При доказана необходимост, съгласно чл.55, ал.1 от КСО, работодателят и синди-

калната организация в предприятието могат чрез колективния трудов договор да определят допълнително работници и служители, които задължително се застраховат за риска „трудова злополука“.

Наредбата дава възможност при желание на работодателяте минималната застрахователна сума да бъде увеличена. На практика обаче сключените застраховки обикновено са за минималната застрахователна сума.

Много ниски са според специалистите обезщетенията, предвидени в наредбата, когато се отнася до временна загуба на работоспособност. Така болничните обезщетения са от 3% до 10% в зависимост от продължителността на заболяването и месечната брутна

работна заплата. За да завишат сумите на обезщетенията, застрахователи предлагат на клиентите си възможността да сключат застраховката, като си избират застрахователна сума за риска „временна загуба на работоспособност“, по-висока от размера на една брутна месечна работна заплата. За съжаление от фирмите не постъпва информация при застрахователната компания

какъв е реалният брой на работниците и затова застрахователите понякога се съмняват, че всички работни места са застраховани. Затова пък мениджмънтът много често се включва в тези застраховки.

С обществена поръчка се възлага застраховането на големите държавни фирми като метрото, електротранспорта, заводите.

Премията по тази застраховка е различна при всеки застраховател в широката диапазон от 0.055% до 2.00% от застрахователната сума

Наредбата определя минимални застрахователни суми, но не и минимални застрахователни премии, така че всеки един застраховател работи със собствена тарифа. Най-често срещаните премии се движат от 0.06% до 0.08% от застрахователната сума, твърдят застрахователи.

Не рядко застрахователите правят дъмпинг на цените и по тази застраховка както по задължителната „Гражданска отговорност“ на автомобилиста - споделиха специалисти. Има и компании в застраховането, които правят тази застраховка по цени под 0.020% от застрахователната сума. При това положение не е ясно как те уреждат презастраховането на риска, а тази застраховка е изключително рискова.

ПРОБЛЕМИТЕ

Не е решен въпросът как се застраховат работниците (например в строителството), които се изпращат на работа от наши фирми зад граница. Независимо че те имат трудов договор, не е ясно как ще бъдат застраховани в съответната страна.

Друг проблем е с работниците, които се наемат или на граждански договори, или изобщо без договори. Тази наредба се отнася само до работещите по трудови договори.

От друга страна, нелоялната конкуренция между застрахователните компании се изразява в намаляването на цените по тези застраховки с близо 4-5 пъти по-ниски от реалните премии. Никой актюер не би могъл да защити тези

ниски тарифни числа, смятат някои застрахователи.

Списъкът с коефициентите на травматизъм в различните отрасли определя видовете дейности, които трябва задължително да бъдат застраховани. Забелязва се известна, меко казано, „игра“ от страна на работодателите, които са стигнали дори до промяна на кодовете на видовете икономически дейности, за да избегнат задължителното застраховане.

Има предприятия, които застраховат всичките си работници и служители независимо дали те изпълняват някакъв друг нерисков вид дейност. Има и такива фирми, които правят списъци на работниците, изпълняващи само определен вид дейност. Други предприятия пък желаят повишаване на защитата при временна загуба на трудоспособност, като там те сключват застраховки с по-високо покритие.

Друг проблем е неразбирането на смисъла на застраховането от работодателите. За съжаление дъмпинг в цените по тази застраховка се отразява зле за клиентите, защото работодателите обикновено гледат на тази застраховка като задължение и обикновено избират най-евтините застраховки. Дори да са данъчно признати застрахователните разходи за работодателите, все пак те смятат, че точно на тях няма да се случи злополуката. Почти всички работодатели при подписване на застрахователния договор поставят въпроси на застрахователите за финансово участие от полицата.

Има недомислица и в самата наредба. Предвидено е срокът на застраховката да бъде за една календарна го-

дина - до 31 декември. Не е ясно как Министерството на труда и социалната политика ще може до 31 декември да подаде информация до застрахователите за коефициентите за травматизъм за текущата година. Това ще доведе до суматоха и работа със стара информация, която няма да е обективна. Защото някои застрахователи сключват договори само за една календарна година. Желателно е застраховката да бъде сключвана на принципа „от дата до дата“, а не за календарната година.

Има и друг проблем. В наредбата е залегнало условие то да се сключва застраховка по вида на дейността. В същото време, ако основната дейност попада в рисковия травматизъм, застраховката е задължителна. Защо тогава работодателите трябва да се консултират със службите по трудова медицина?

Също така не е ясно дали всички предприятия от една и съща икономическа дейност са еднакво оборудвани, защото според наредбата не се отчита модернизацията на производството. Тогава травматизмът няма да бъде на еднакво равнище в различните предприятия.

Голям проблем се явява и в предприятията с масово текучество. При тях списъците, предоставени на застрахователите, търпят чести промени. Ако се премине на усреднена застраховка на база на списъчния състав, ще бъде нереално от гледна точка на конкретните трудови възнаграждения на работниците. Това са по-скоро технически трудности

(Продължава на стр. 10)

КОЛКО СТРУВА „КОЖАТА“ НА ЕДИН МИНЬОР

(Продължава от стр. 2)

Още двама миньори с опасност за живота с много тежки изгаряния. Шокът на останалите ранени и обгазени от взрив на газ „гризу“.

Взривът избухна на 5 март, понеделник, в 12.15 часа на 200 метра под земята. Експлозията причини смъртта на двама миньори, двама все още са в критично състояние, други 8 души пострадаха по-леко.

Лично управителят на фирмата Валентин Манов си призна, че миньорите не са имали застраховки за 2007 г., а причината е, че фирмата не е могла да попълни и представи част от документите в срок. Друга версия пък е била призната през Синдикалната организация „Подкрепа“ - че уж ръководството не могло да изчисли степента на риска, въпреки че за 2006 г. работниците са били застраховани.

Пак от синдиката коментираха, че работодателите в бранша предпочитат да си плащат глобите, вместо да инвестират в подобряването на условията на труд и безопасността на работата в мините, а и в застраховане на работниците.

Освен по 100 хил. лв. на близките на всеки починал миньор социалното министерство отпуска по 1000 лева за всяко от децата на двамата загинали. Допълнително всяко от общо петте деца на Живко Серафимов и Росен Андреев ще получава по 150 лева до навършване на пълнолетие.

Питаме се защо миньорите нямат застраховка, която да покрие и обезщети

семеиствата им в случай на злополука, а трябва да се получават волни помощи от работодателя и от разните държавни институции?

Наредбата за задължително застраховане на работниците и служителите, упражняващи професии с висока степен на риск, беше обнародвана още в ДВ бр. 15 от 17.02.2006 година. Работата на застрахователите по сключването на задължителната застраховка „Трудова злополука“ на практика започна след публикуването в ДВ бр.24 от 21.03.2006 г. официален списък на професиите, чийто коефициент на трудов травматизъм за 2005 год. е бил по-висок от средния за страната.

Контролът по изпълнение на задължението на работодателите по наредбата се осъществява от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“, но застрахователи твърдят, че до момента няма такъв контрол за застраховането. Затова част от фирмите не са направили застраховката.

Коефициентът на трудов травматизъм по икономически дейности е определен от министъра на труда и социалната политика по данни на НОИ от информационната система за трудови злополуки.

Съгласно наредбата на застраховане подлежи всяка група икономическа дейност, при която коефициентът на трудов травматизъм е равен или е над средния за отрасъла.

ИЛЕАНА СТОЯНОВА